

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ · УРОК 10

Франція в 20-х – 30-х рр.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Матеріал уроку

Урок 10. Франція в 20-х–30-х рр.

Головна думка

Франція здобула перемогу у війні, повернула Ельзас і Лотарингію та розширила вплив, але заплатила величезними людськими й матеріальними втратами. Світова криза загострила соціально-політичне протистояння. Народний фронт 1936 р. став відповіддю лівих і центристських сил на загрозу правого радикалізму.

Після уроку учні мають уміти

пояснювати післявоєнні

проблеми Франції; характеризувати діяльність Національного та
Лівого блоків; розкривати причини створення Народного фронту й
зміст його реформ.

Джерельна основа

І. Я. Щупак, «Всесвітня історія. 10 клас», § 11, с. 71–75.

1. Ціна перемоги у Першій світовій війні

Показник Дані / наслідок

Людські втрати 1,4 млн загиблих; 2,8 млн поранених; близько 750 тис. інвалідів.

Матеріальні збитки Приблизно 200 млрд золотих франків.

Фінанси Втрата значної частини капіталів, вкладених у Росії;

Франція з кредитора дедалі більше ставала боржником.

Версальські Повернення Ельзасу і Лотарингії; Саарські вугільні здобутки копальні; 52 % німецьких репарацій.

Міжнародний вплив Розширення колоніальних володінь; підтримка Малої Антанти; військовий союз із Польщею 1921 р.

Післявоєнна політика Франції значною мірою визначалася прагненням гарантувати безпеку від Німеччини та отримати репарації.

2. Соціальні реформи уряду Жоржа Клемансо

- 8-годинний робочий день.
- Можливість укладення колективних договорів.
- Підвищення заробітної плати на 20–25 %.
- Кредити селянам.
- Прогресивний прибутковий податок.

3. Політичні блоки 1920-х років

Період / сила Політика

Національний блок Правоцентристська орієнтація; жорсткіша політика після виборів 1919 р. щодо Німеччини.

Р. Пуанкаре, 1922 р. Курс на забезпечення виплати репарацій; у січні 1923 р. Франція разом із Бельгією окупувала Рур.

Лівий блок, 1924–1926 Амністія політичним в'язням, повернення рр. звільнених залізничників, 300 млн франків на житлове будівництво, виведення військ із Руру.

Уряд національної Підвищення податків і мит, скорочення частини єдності Р. Пуанкаре, державних витрат, девальвація франка в грудні 1926–1929 рр. 1926 р.; фінансова стабілізація та промислове зростання.

4. Світова економічна криза у Франції

У Франції криза почалася пізніше, восени 1930 р., але тривала довше — приблизно до 1935 р.

Показник Під час кризи

Машинобудування Скорочення приблизно на 69 %.

Чавун і сталь Виробництво зменшилося приблизно наполовину.

Зовнішня торгівля Скоротилася більш ніж удвічі; імпорт та експорт — приблизно на 65 %.

Село Погіршення становища селян, зростання боргової залежності.

Дирижи́зм — політика активного державного втручання та регулювання економіки при збереженні приватної власності й ринкових механізмів.

У наданому підручнику антикризові пошуки пов'язуються з ідеями

Дж. М. Кейнса: держава має впливати на попит, зайнятість і господарську активність.

5. Загроза правого радикалізму

6 лютого 1934 р. у Парижі відбулися масові виступи правих і ветеранських організацій, що переросли у сутички. Ліві сили сприйняли ці події як реальну загрозу демократії.

[Крок до єдності](#) [Зміст](#)

Липень 1934 р. Соціалісти на чолі з Леоном Блюмом і комуністи на чолі з Морісом Торезом уклали пакт про єдність дій.

[Крок до єдності](#) [Зміст](#)

1935 р. До співпраці приєдналися радикали Едуара Даладьє; сформувався Народний фронт.

Січень 1936 р. Оприлюднено спільну програму Народного фронту.

Травень 1936 р. Народний фронт здобув 57 % голосів. Соціалісти — 149 мандатів, радикали — 109, комуністи — 72.

6. Уряд Леона Блюма і реформи Народного фронту

Рішення Зміст

Матіньйонські угоди, 7 Підвищення зарплати; визнання колективних червня 1936 р. договорів і профспілкових прав.

Трудове 40-годинний робочий тиждень; оплачувані законодавство відпустки.

Зайнятість Програми громадських робіт і заходи проти безробіття.

Соціальна підтримка Розширення соціального страхування, доплати до зарплат і пенсій.

Підприємництво Кредити дрібним і середнім підприємствам.

Демократія Розпуск частини воєнізованих правих ліг.

Економіка Часткова націоналізація військової промисловості; посилення контролю над Банком Франції.

Усього уряд і парламентська більшість Народного фронту ухвалили 133 закони. Однак реформи викликали спротив великого капіталу, вплив капіталів та інфляційний тиск.

- Лютий–березень 1937 р. Уряд оголосив «паузу» в реформах.
- Червень 1937 р. Л. Блюм подав у відставку.
- Квітень 1938 р. Уряд очолив Е. Даладье.
- Жовтень 1938 р. Радикали фактично вийшли з Народного фронту.

Історичне значення. Народний фронт не усунув усіх економічних проблем, але розширив соціальні права і, за логікою

підручника, допоміг не допустити встановлення фашистської диктатури у Франції.

Всесвітня історія · урок 10

7. Хронологія

Дата Подія

1920 Створення Французької комуністичної партії.

Дата Подія

1923 Франко-бельгійська окупація Руру.

1924–1926 Лівий блок.

1926–1929 Уряд національної єдності Р. Пуанкаре.

6 лютого 1934 Праворадикальні заворушення в Парижі.

1935 Формування Народного фронту.

Травень 1936 Перемога Народного фронту на виборах.

7 червня 1936 Матіньйонські угоди.

1938 Фактичний розпад Народного фронту.

8. Запитання для закріплення

1. Якими були людські та матеріальні втрати Франції у Першій

світовій війні? (§11, с. 71)

2. Які відмінності мали політика Національного і Лівого блоків? (§11,

с. 71–72)

3. Чому економічна криза сприяла радикалізації політичного

життя? (§11, с. 72–73)

4. Які події 6 лютого 1934 р. підштовхнули ліві партії до

об'єднання? (§11, с. 73)

5. Назвіть головні соціально-економічні реформи Народного

фронту. (§11, с. 74–75)

6. У чому полягало значення Народного фронту для французької

демократії? (§11, с. 74–75)

Картографічний орієнтир

Знайдіть Францію, Німеччину, Ельзас і Лотарингію, Саар та Рур. Поясніть за матеріалом уроку, чому ці райони були важливими для французько-німецьких відносин.